

Ewa Stawicka

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Spoleczna odpowiedzialność przedsiębiorstw w zarządzaniu logistycznym

Corporate social responsibility in the management of logistics

Synopsis. Celem artykułu jest analiza znaczenia społecznej odpowiedzialności w biznesie jako modelu zarządzania w kierunku zrównoważonego rozwoju w przedsiębiorstwach logistycznych. Zwrócono uwagę, że zachodzące zmiany w gospodarce wręcz wymuszają innowacyjne rozwiązania w działalności biznesowej przedsiębiorstw. Szczególną uwagę zwrócono na zarządzanie firmami logistycznymi, w których centralne miejsce zajmuje oddziaływanie logistyki na środowisko (procesy transportowe, magazynowe, zarządzanie opakowaniami). Przedstawiono i scharakteryzowano innowacyjne rozwiązania firm logistycznych w kierunku zrównoważonego rozwoju. Na podstawie przykładów dobrych praktyk zawartych w raportach Forum Odpowiedzialnego Biznesu w latach 2008–2013 firm społecznie odpowiedzialnych dokonano analizy skali zjawiska rozwiązań prośrodowiskowych w zakresie logistyki i transportu. Podjęto próbę oceny korzystnego wpływu działań społecznie odpowiedzialnych w zakresie obszaru środowisko na kształtowanie przewagi konkurencyjnej, tworzenie wizerunku firmy odpowiedzialnej i poprawy wyniku ekonomicznego.

Słowa kluczowe: społeczna odpowiedzialność, logistyka, transport, innowacje

Abstract. The aim of the article is to analyze the importance of corporate social responsibility as a management model for sustainable development in logistics companies. It was noted that the changes in the economy even necessitate innovative solutions to business enterprises. Particular attention was paid to the management of the logistics companies in which environmental impact of logistics occupies a central place (transport processes, warehouse management, packaging). Presented and characterized innovative logistics solutions towards sustainable development. On the basis of examples of good practice contained in the reports Responsible Business Forum in 2008–2013 socially responsible companies the scale of the analysis of environmental solutions in logistics and transport. Attempt to assess the beneficial effects of socially responsible activities in the field of the environment in shaping the region's competitive advantage, creating the image of a responsible company and improve the economic result.

Key words: social responsibility, logistics, transport, innovation

Wstęp

W latach siedemdziesiątych XX wieku dostrzeżono i zdefiniowano związki między rozwojem gospodarczym, rozwojem stosunków społecznych a środowiskiem i zasobami naturalnymi. Wyrazem tych postulatów była Deklaracja Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Środowiska Człowieka, w wyniku której podjęto prace nad zdefiniowaniem tzw. rozwoju zrównoważonego, ekorozwoju w kontekście politycznym, ekologicznym, ekonomicznym i społecznym. Pojęcie zrównoważony rozwój pojawiło się w 1987 roku w raporcie końcowym Komisji ds. Środowiska i Rozwoju zatytułowanym „Our Common Future”. Wynikiem rozmów i działań było przyjęcie programu Agenda 21, będącej ogólnoświatową strategią zrównoważonego rozwoju. Według tego raportu zrównoważony rozwój jest rozwojem zaspakajającym potrzeby teraźniejszości bez ryzyka, że przyszłe pokolenia nie będą mogły zaspakajać swoich potrzeb. Definicja wskazuje, że rozwój gospodarczy i cywilizacyjny obecnego pokolenia nie powinien odbywać się kosztem wyczerpywania zasobów nieodnawialnych i niszczenia środowiska, dla dobra przyszłych pokoleń, które też będą posiadały prawa do swego rozwoju [RespEN 2011].

Działania Unii Europejskiej w zakresie zrównoważonego rozwoju doprowadziły do wielu uregulowań i wytycznych między innymi zawartych w odnowionej Strategii Lizbońskiej i Strategii Zrównoważonego Rozwoju Unii Europejskiej. Zrównoważony rozwój dotyczy w coraz większym stopniu określonej strategii działania w biznesie. W kontekście ograniczonych zasobów (m.in. naturalnych, ale także ograniczeń czasu) odpowiedzialne działania w całym łańcuchu dostaw oraz w kontaktach z interesariuszami stają się wyznacznikiem biznesu w kierunku tworzenia przewagi konkurencyjnej. Z racji tego, że do sektorów wywierających największą presję na środowisko zalicza się transport, podkreśla się konieczność uwzględniania zasad odpowiedzialnego zarządzania we wszystkich obszarach logistyki. Odpowiedzialne praktyki są zatem ważne zarówno w kwestiach obsługi klienta, realizowania zamówień, lokalizacji zakładów produkcyjnych i składów, procesu zaopatrzeniowego, pakowania, obsługi zwrotów, gospodarowania odpadami, transportu i składowania.

Celem artykułu jest analiza realizacji działań społecznie odpowiedzialnych w zarządzaniu logistycznym w kierunku założeń koncepcji zrównoważonego rozwoju w praktyce. Próba analizy korzyści ekonomicznych i społecznych z tytułu wdrażania strategii społecznej odpowiedzialności przede wszystkim wobec środowiska. Aspekt społecznej odpowiedzialności w biznesie i logistyce jest stosunkowo nowym pojęciem, ze względu na niewielką liczbę badań z tego zakresu, artykuł należy traktować jako przyczynek do dalszych rozważań.

Główne cele koncepcji zrównoważonego rozwoju w logistyce

Światowa Rada Biznesu do spraw Zrównoważonego Rozwoju (The World Business Council for Sustainable Development) poskreśla ścisły związek społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw w realizowaniu idei zrównoważonego rozwoju. Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw przejawia się w wprowadzaniu nowych standardów w środowisku wewnętrznym i zewnętrznym firmy. Jest to więc koncepcja w kierunku zrównoważonego rozwoju, zgodnie z którą przedsiębiorstwa w procesie zarządzania

uwzględniają nie tylko aspekty ekonomiczne, ale podejmują działania w interesie społecznym i ekologicznym [Raport 2012]. Dobre zarządzanie środowiskowe jest ważnym elementem zrównoważonego rozwoju, który postrzegany jest nie tylko jako zobowiązanie, ale przede wszystkim możliwość rozwoju i poprawy przewagi konkurencyjnej. Znaczenia nabiera konieczność uwzględniania aspektu środowiskowego oraz wpływ działań odpowiedzialnych i proekologicznych na poprawę konkurencyjności i korzyści ekonomicznych. Również polityka środowiskowa w coraz większym stopniu opiera się na analizie całego cyklu życia produktu lub surowca. Dzięki takiemu podejściu i szczegółowej analizie przyczynowo-skutkowej możliwe jest określanie działań politycznych efektywnych zarówno pod względem środowiskowym, jak i ekonomicznym. W przypadku logistyki centralne miejsce środowiskowych oddziaływań zajmują procesy transportowe, procesy magazynowania oraz procesy zarządzania opakowaniami. Zasady zrównoważonego rozwoju w logistyce wiążą się z zastosowaniem nowoczesnych innowacji i rozwiązań środowiskowych które przede wszystkim: zapobiegają powstawaniu zanieczyszczeń, pozwalają na zrównoważone wykorzystanie zasobów, generują coraz mniej odpadów oraz zapewniają recykling i likwidują szkodliwe oddziaływanie na środowisko. wiele przykładów innowacyjnych rozwiązań i technologii w zakresie zrównoważonego rozwoju w logistyce dotyczy transportu.

Według Komisji Europejskiej zrównoważony system transportowy to taki, który:

- zapewnia dostępność celów komunikacyjnych w sposób bezpieczny, niezagrażający zdrowiu ludzi i środowisku w sposób równy dla obecnej i następnych generacji,
- pozwala funkcjonować efektywnie, oferować możliwość wyboru środka transportowego i podtrzymywać gospodarkę oraz rozwój regionalny,
- ogranicza emisje i odpady w ramach możliwości zaabsorbowania ich przez ziemię, zużywa odnawialne zasoby w ilościach możliwych do odtworzenia oraz nieodnawialne zasoby w ilościach możliwych do ich zastąpienia przez odnawialne substytuty przy minimalizowaniu zajęcia terenu i hałasu [White Paper... 2001].

Wdrażanie systemu zarządzania środowiskowego w logistyce poza usprawnieniami działań na rzecz środowiska przynosi organizacjom korzyści ekonomiczne, redukując koszty operacyjne oraz koszty ubezpieczenia, a także zwiększając oszczędności energii i zasobów, zmniejszając opłaty z tytułu naruszenia obowiązujących norm, zwiększając dostęp do kapitału, kwalifikacji i wyższej jakości kapitału ludzkiego, a przede wszystkim zadowolenia klientów i polepszenia relacji ze społeczeństwem i opinią publiczną.

Działania CSR mogą przyczyniać się również do optymalizacji procesów, lepszego, tj. bardziej efektywnego wykorzystania zasobów, a tym samym do wzrostu efektywności kosztowej. Są to działania zmierzające do budowania przewagi noszącej cechy porterowskiej przewagi kosztowo-cenowej lub działań savings on investment (SOI), tj. oszczędności z inwestycji [Estes 2009]. Oszczędzanie z inwestycji w środowisko jest często kwestią umowną, bo faktycznie nie mamy do czynienia z przychodami, trudno mówić o zwrocie z inwestycji w postaci przychodów. Jest to raczej zwrot z inwestycji w postaci oszczędności, które stanowią dla przedsiębiorstwa taka samą korzyść w rozumieniu przepływów pieniężnych [Dymowski 2012].

Dobre zarządzanie środowiskowe to strategiczny proces polegający na systematycznej kontroli zarówno bezpośredniego i pośredniego oddziaływania przedsiębiorstwa na środowisko a również kontrolę zanieczyszczeń i zarządzanie zasobami. Z reguły przed-

siębiorstwa prowadzą również kontrolę w zakresie zarządzania środowiskowego, wdrażając różne rozwiązania w zakresie wskaźników środowiskowych oraz regularnych kontroli postępów w osiąganiu założonych celów.

Coraz częściej przedsiębiorcy informują interesariuszy o działaniach, jak również o ich wpływie na środowisko. Szczególnie w przypadku firm logistycznych jest to bardzo ważny aspekt wpływu środowiskowego, który traktowany jest jako ważne narzędzie budowania zaufania publicznego. Duża konkurencja w branży logistycznej, jak również rosnąca liczba innowacyjnych rozwiązań, które przyczyniają się do poprawy wyników ekonomicznych i zmniejszenia kosztów zachęca przedsiębiorców do poprawy wyników działań środowiskowych we wszystkich aspektach swojej działalności, nawet jeśli nie jest to formalnym wymogiem.

W wymiarze praktycznym najczęściej przedsiębiorstwa wielonarodowe są liderami w podnoszeniu poziomu wiedzy i praktycznych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska, ogromny jest też ich wpływ w zakresie dobrych praktyk i dawanego przez nich przykładu. Znaczenie ma również wymiar edukacyjny i to w szerokim zakresie, bo dotyczy różnych grup interesariuszy, od pracowników po dostawców, odbiorców, cały łańcuch dostaw a również społeczeństwo.

Wobec powyższych przykładów wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych to wiele wskazówek opracowywania i stosowania odpowiedniego systemu zarządzania środowiskowego, które obejmują przede wszystkim:

- gromadzenie i ocenę adekwatnych i aktualnych informacji dotyczących wpływu działalności przedsiębiorstwa na środowisko, zdrowie i bezpieczeństwo;
- ustanowienie wymiernych założeń oraz tam gdzie jest to właściwe celów mających za zadanie usprawnienie działań na rzecz środowiska i wykorzystanie zasobów, włącznie z okresową weryfikacją aktualnych celów, tak gdzie jest to właściwe cele powinny być spójne z odpowiednimi politykami krajowymi i zobowiązaniami międzynarodowymi;
- regularne kontrole i weryfikacje postępu w zakresie osiągnięcia celów związanych ze środowiskiem, zdrowiem i bezpieczeństwem (Wytyczne OECD z 2011 roku).

Założeniem globalnym wobec przedsiębiorstw i w kierunku poprawy działań odpowiedzialnych jest również bezustanna praca na rzecz środowiska, a także tam gdzie jest to możliwe poprawa i transparentność praktyk w zakresie całego łańcucha dostaw.

Przykłady innowacyjnych rozwiązań logistycznych w kierunku zrównoważonego rozwoju

Obecnie firmy logistyczne przekonują się, że dzięki innowacjom, lepszym technologiom i czasami przy niewielkim wzroście nakładów można lepiej wykorzystywać zasoby, zwiększać wydajność procesów oraz produktywność. Realizacja powyższych założeń i celów w praktyce dotyczy wielu rozwiązań z zakresu technologii logistycznych. Jednym z przykładów technologii, które sprzyjają zrównoważonemu rozwojowi są łańcuchy zwrotne bądź łańcuchy odpadów określane również jako zrównoważone łańcuchy logistyczne. Jest to rodzaj procesu, który wykorzystuje zasoby przyjazne środowisku

natomiast powstałe produkty po okresie użytkowania zostają poddane utylizacji i są ponownie użyte. W ten sposób przedłuża się cykl życia produktu.

Charakterystyczne w zrównoważonym łańcuchu logistycznym jest to, że uczestnicy zlokalizowani są blisko siebie, a takie procesy jak zbieranie, odzyskiwanie, sortowanie, przetwarzanie i ponowne włączanie do obiegu są traktowane łącznie. Taki proces polega na tym, że początkiem jest miejsce, w którym produkt czy opakowanie zmienia się w odpad, a końcem jest miejsce, w którym odpad zostanie zagospodarowany lub zutyliczowany i składowany w sposób bezpieczny dla środowiska.

Również działania w zakresie bardziej zrównoważonego transportu koncentrują się przede wszystkim na wspieraniu alternatywnych form wobec transportu drogowego i lotniczego, jak: żegluga śródlądowa, transport multimodalny, wdrażanie rozwiązań z uwzględnieniem koncepcji autostrad morskich, zaostrzanie norm dotyczących emisji spalin, promowanie alternatywnych źródeł energii jak biopaliwa. Dobrym przykładem i innowacyjnym rozwiązaniem w transporcie było zastosowanie katalizatorów w układach wydechowych samochodów. Zastosowanie nowoczesnych technologii przyczyniło się do ograniczania emisji spalin do powietrza.

Innym rozwiązaniem są również inteligentne systemy transportowe (ITS). Stanowią one połączenie różnych technologii telekomunikacyjnych, informatycznych, automatycznych, pomiarowych z technikami zarządzania zwiększających bezpieczeństwo ruchu drogowego, zwiększania efektywności systemu transportowego oraz ochrony zasobów środowiska naturalnego. Inteligentne systemy transportowe to wiele innowacyjnych rozwiązań które wpływają na poprawę bezpieczeństwa drogowego, skrócenie czasu podróży i zmniejszenie zużycia energii, poprawę jakości środowiska naturalnego, poprawę komfortu podróżowania i warunków ruchu kierowców i podróżujących, redukcję kosztów zarządzania taborem czy również zwiększenie korzyści ekonomicznych w regionie w którym zastosowano rozwiązania ITS [Płaczek 2012].

Jak wskazują wyniki analiz dotyczące skutecznego zarządzania jakością w ujęciu zarządzania logistycznego, zastosowanie ITS wpływa na:

- poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- zmniejszenie czasu podróży i zużycia energii;
- redukcję emisji spalin;
- redukcję kosztów zarządzania taborem drogowym oraz utrzymania i renowacji nawierzchni (www.gefco).

Coraz powszechniej w praktyce stosowane są również procesy logistyczne realizowane w ramach tańszych, bardziej atrakcyjniejszych dla konsumentów efektów polegających na wytwarzaniu przyjaznych środowisku produktów. Procesy te określane są jako „czyste procesy logistyczne”, w których planuje się czas życia produktu lub usługi, które są wymogiem zrównoważonego rozwoju [Unruh 2010].

Innowacyjnym jest również podejście just-in-time (JIT) gdzie głównym aspektem jest skupienie na redukowaniu do minimum czasu realizacji produkcji i zamówienia oraz dążenie do znacznego ograniczania zapasów. Podobnie jest z koncepcją szybkie reagowanie (QR – quick response), której istotą jest najszybsze zidentyfikowanie i zaspokojenie realnego popytu na produkty finalne i zintegrowanie ich z narzędziami gospodarki elektronicznej służącej do podejmowania decyzji i działań umożliwiających skrócenie czasu trwania procesów produkcyjnych i dystrybucyjnych [Rutkowski 2005].

Firmy chcące rozwijać systemy odpowiedzialnego zarządzania logistycznego mają do dyspozycji wiele narzędzi informatycznych umożliwiających zrównoważony łańcuch dostaw (RSCM – respons supply chain management), jak również wiele platform indeksujących potencjalnych dostawców.

Zachodzące zmiany w gospodarce powodują zmiany w działalności biznesowej przedsiębiorstw. W dynamicznie rozwijającym się otoczeniu przedsiębiorstwa zmuszone są do poszukiwania nowych modeli biznesowych i innowacyjnych rozwiązań. Społeczna odpowiedzialność i dążenie do zrównoważonego rozwoju bez wątpienia inicjują innowacje a także kształtują w coraz większym stopniu społeczeństwo informacyjne oraz gospodarkę opartą na wiedzy. Pomiar efektów innowacji z zakresu zarządzania w kierunku CSR jest wciąż trudny, ponieważ powinien wyrażać rozwój ekologiczno-społeczno-gospodarczy, co sprawia trudność w stworzeniu mierników czy syntetycznego wskaźnika. Podkreślić jednak należy rezultaty rozwoju, biorąc pod uwagę skalę innowacji z zakresu rozwiązań logistycznych w kierunku zrównoważonego rozwoju. Efekty w rozwoju występują bowiem w sferze społecznej (zmiany poziomu intelektualnego społeczeństwa), środowiskowej (zmiany w stanie środowiska przyrodniczego w czasie i przestrzeni), instytucjonalnej (zmiany w rozwoju instytucji społecznych), gospodarczej (zmiany w wynikach ekonomicznych).

Przykłady dobrych praktyk z zakresu zrównoważonego transportu w wymiarze praktycznym

Zrównoważony rozwój i troska o środowisko nie jest już jedynie obszarem zainteresowania ekologów, lecz jak wcześniej wskazano również elementem międzynarodowych regulacji i polityk a przede wszystkim staje się również strategią w zarządzaniu. Zwraca się coraz większą uwagę na poszukiwanie nowych modeli biznesowych, które budują zaufanie do firmy, zapewniają wzrost konkurencyjności i przynoszą korzyści ekonomiczne. Jedną z aktualnych koncepcji w zarządzaniu skupioną na zrównoważony rozwój jest społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw (CSR – corporate social responsibility). Zrównoważony rozwój i koncepcja CSR w coraz większym stopniu widoczna jest w polskich przedsiębiorstwach. W przypadku zrównoważonego rozwoju w firmach logistycznych powstaje coraz więcej innowacyjnych rozwiązań, które z powodzeniem wdrażane są w praktyce.

Na podstawie analizy raportów „Odpowiedzialny biznes w Polsce” zaobserwowano, że na przestrzeni lat 2008–2013 wzrosła liczba dobrych praktyk w obszarze środowisko w ujęciu zrównoważony transport. I tak liczba firm, które zgłosiły swoje dobre praktyki w zakresie zrównoważonego transportu w obszarze środowisko wzrosła z 25 (2008 roku) do 81 firm w 2013 roku [Raport 2012].

Na polskim rynku liderem dobrych praktyk w zakresie zrównoważonego rozwoju w zarządzaniu logistycznym był DB Schenker Sp. z o.o. Organizacja ta wdrożyła i nadal wdraża wiele nowych rozwiązań i innowacji z zakresu ochrony środowiska. Z racji tego, że współpracuje z wieloma przewoźnikami ma realny wpływ na środowisko naturalne, zwłaszcza w transporcie lądowym.

Jednym z innowacyjnych rozwiązań stosowanych w DB Schenker, obecnie stosowanych na szerszą skalę również w innych firmach, były szkolenia z ecodrivingu skierowane do wszystkich przewoźników i kierowców współpracujących z firmą. Związane one były z doskonaleniem technik jazdy, tak aby zużywać jak najmniej paliwa, ograniczać puste przebiegi i kształtować świadomość kierowców na temat ekologicznej jazdy na co dzień. Również w ramach ograniczania emisji CO₂ do atmosfery firma wprowadziła w 2012 strategię „intermodal jako produkt ekologiczny”. Jest to rodzaj transportu, który zakłada przewóz towaru z użyciem różnych środków transportu za pomocą tej samej jednostki ładunkowej, np. kontenera, naczepy, która jest przeładowana w zależności od potrzeb, z jednego środka na drugi. Taki rodzaj rozwiązania daje możliwość pokonywania większości trasy transportem kolejowym. Rozwiązania intermodalne są przyjazne dla środowiska. Mniej ładunków na drogach to większe bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego, mniej zanieczyszczeń oraz hałasu. Ogranicza to również poziom emisji CO₂, które firma skrupulatnie przelicza za pomocą kalkulatora, który umożliwia prowadzenie statystyki „ecotransitu”. Kalkulator ekologiczny umożliwia wyliczenie ilości wytworzonej energii i emisji dwutlenku węgla, tlenu azotu, węglowodorów i płynów. Generuje dane dotyczące emisji przy wykorzystaniu wielu rodzajów transportu na jednej trasie przesyłki [Raport 2013].

Dzięki wprowadzeniu Raportu Emisji do oferty ekonarzędzi dostępnych również dla klientów firmy, DB Schenker realizuje swoją strategię CSR oraz edukuje ekologicznie swoich klientów. Całościowy raport emisji zawiera dane dotyczące wyemitowania w trakcie przewozu przesyłek w określonym czasie i w dowolnym kierunku dwutlenku węgla, tlenu węgla, tlenków azotu, węglowodorów, dwutlenku siarki i zanieczyszczeń pyłowych.

Według J. Pradela, Product Managera w DB Schenker tworzenie pakietu ekonarzędzi i usług, które pomagają w uwzględnianiu korzyści ekonomicznych i ekologicznych jest motywatorem oraz wyzwaniem w działaniu. Równocześnie poszukiwanie ekologicznych i ekonomicznych rozwiązań wiąże się z innowacyjnością a jednocześnie jest elementem w budowaniu relacji biznesowych w całym łańcuchu dostaw [Pradel 2014].

DB Schenker wdraża również program ochrony klimatu DB 2020, którego założeniem jest ograniczanie do 2020 emisji CO₂ o 20% w transporcie lądowym, oceanicznym i lotniczym. Program realizowany jest poprzez maksymalne wykorzystanie powierzchni ładunkowej pojazdu i ograniczenie wolnych przebiegów, stworzenie centralnej dyspozytorni, której zadaniem jest minimalizowanie pustych przebiegów pojazdów i monitorowanie całego procesu logistycznego łącznie ze stałą kontrolą stanu technicznego pojazdów, ustawiczne kształcenie kierowców i innych interesariuszy firmy w zakresie ekonomicznej i ekologicznej jazdy [Raport 2012].

Przykłady zrównoważonego transportu można również spotkać w innych firmach na polskim rynku, m.in. Grupa Raben umożliwia swoim klientom stały dostęp do danych określających realną emisję CO₂. W firmie stworzony został kalkulator za pomocą którego można obliczyć emisję CO₂ wynikającą z transportu, ale również generowaną podczas przeładunku przesyłek w magazynach.

Innym przykładem jest zrównoważony rozwój w sieci logistycznej firmy Unilever Polska, która również stara się pracować nad ograniczaniem emisji CO₂ w sieci transportowej oraz zwiększa efektywność sieci logistycznej. Działania te realizuje poprzez

maksymalizowanie wydajności ładunkowej wykorzystywanych ciężarówek, oznacza to, że pojazdy opuszczają centra dystrybucji pełne towaru, wykorzystywane są również w drodze powrotnej, transportując surowce i opakowania. Dotychczas firmie udało się ograniczyć emisję CO₂ o 9%.

Również Kompania Piwowarska realizuje projekt „Wprowadzanie innowacyjnych technologii i ciągle doskonalenie procesów logistycznych”. Projekt bazuje na założeniu ograniczania emisji CO₂ poprzez zastosowanie jednolitego pomiaru zużycia paliwa i zasad kontroli, a także wymianę najbardziej uciążliwych dla środowiska pojazdów na nową flotę. W firmie zastąpiono stare ciężarówki nowymi, które mają lżejszą o około 800 kg konstrukcję planekową z mikrokłonicami, co wpływa na mniejsze zużycie paliwa i opon. W samochodach podłączono również moduły GPS, które dają pełną informację o zużyciu paliwa, technice jazdy kierowcy, awaryjnym hamowaniu, zakresie prędkości obrotowych silnika i wielu innych danych. Zebrane informacje są wykorzystywane do usprawniania jazdy kierowców i edukacji w zakresie ecodrivingu [Raport 2013].

Niestety mało jest przykładów dobrych praktyk w kierunku zrównoważonego rozwoju w obszarze zarządzania środowiskowego w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw. Według danych z raportu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości „Ocena stanu wdrażania standardów społecznej odpowiedzialności biznesu” ponad 70% przedsiębiorców uważa, że CSR pomaga obniżyć koszty surowców i energii. Jednak w praktyce w większości badani w ogóle lub małym i umiarkowanym stopniu starają się ograniczać negatywny wpływ swojej działalności na środowisko naturalne. Pomimo tego, że działania w kierunku zrównoważonego rozwoju wpływają również na obniżenie kosztów prowadzenia przedsiębiorstwa.

Podsumowanie i wnioski

Z perspektywy dyrektyw Unii Europejskiej dotyczącej zrównoważonego rozwoju przed polskimi firmami stoi wiele wyzwań. Szczególnie dotyczy to działań logistycznych, całego łańcucha dostaw i cyklu życia produktu. Istnieje również przekonanie, że transport należy do sektorów gospodarki o najbardziej szkodliwym wpływie na środowisko naturalne. Wobec działań logistycznych, a przede wszystkim od transportu, wymaga się innowacyjnych rozwiązań i odpowiedzialności za środowisko i społeczeństwo. Z roku na rok wzrasta liczba firm, które stosują nowe technologie i niskoemisyjne rozwiązania. Wciąż jednak z różnych przyczyn występuje zbyt mało liderów w branży transportowej skupionych na odpowiedzialnym działaniu wobec środowiska i innowacyjnym, konkurencyjnym podejściu. Pozycję lidera i edukatora w zakresie odpowiedzialnych praktyk na polskim rynku od lat zajmuje firma DB Schenker.

Dobre praktyki firm wskazują, że bycie odpowiedzialnym przekłada się na niższe koszty prowadzenia działalności, a również kształtuje pozytywny wizerunek, jaki firma dbająca o środowisko buduje wśród swoich klientów. Można wnioskować, że inwestowanie w CSR /zrównoważony rozwój dopiero rozwija się i nabiera znaczenia, tym bardziej, że poprawa konkurencyjności poprzez odpowiedzialne i transparentne praktyki jest coraz bardziej wymagana na rynkach UE.

Ze względu na ograniczone możliwości pozyskania danych dotyczących społecznej odpowiedzialności w logistyce artykuł jest przyczynkiem do dalszych badań na temat postaw przedsiębiorców z branży logistycznej na polskim rynku do aspektu CSR i zrównoważonego rozwoju.

Literatura

- Dymowski J., 2012: Problematyka mierzenia opłacalności działań społecznie Odpowiedzialnych [w] Społeczna odpowiedzialność biznesu w nowej gospodarce, P. Płoszajski (red.), Warszawa, 163.
- Estes J., 2009: Smart Green: How to Implement Sustainable Business Practices in Any Industry and Make Money. Willey, New Jersey, 98.
- Płaczek E., 2012: Zrównoważony rozwój – nowym wyzwaniem dla współczesnych operatorów logistycznych. Prace Naukowe Politechniki Warszawskiej. Transport, Warszawa, 84.
- Pradel J., 2014: Ile spalin wyemitowały Twoje przesyłki w transporcie? Puls Biznesu z 28–30 marca.
- RespEN, 2011: Polskie i Szwedzkie MSP wobec wyzwań CSR, Warszawa, 92.
- Rutkowski K., 2005: Logistyka dystrybucji, SGH, Warszawa, 44.
- Raport, 2012: Wizja zrównoważonego rozwoju dla polskiego biznesu 2050.
- Raport FOB, 2012: Odpowiedzialny biznes w Polsce, Warszawa.
- Raport FOB, 2013: Odpowiedzialny biznes w Polsce, Warszawa.
- Raport PARP, 2011: Ocena stanu wdrażania standardów społecznej odpowiedzialności biznesu, Warszawa.
- Unruh G.C., 2010: Biosfera górą, Harvard Business Review Polska 3.
- White Paper – European transport policy for 2010: time to decide, European Commission, Luxembourg, 2001.

Adres do korespondencji:

dr Ewa Stawicka
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
Katedra Komunikowania Społecznego i Doradztwa
ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa
e-mail: ewa_stawicka@sggw.pl